

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 24 Mayıs 2019
Sayı: 11119

12702

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96.maddeleri gereğince Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt SELÇUK tarafından yanıtlanması hususunda gereğini arz ederim.

Saygılarımla,

Murat BAKAN
İzmir Milletvekili

İşsizlik Sigortası Fonu'ndaki toplam varlıklar 2017 yılından beri reel olarak azalmaktadır. Son iki yıldır ise fon varlıklarındaki artışlar enflasyondaki artışın altında kalmaktadır. Enflasyondan arındırıldıktan sonra fon varlıkları reel anlamda gerilerken, ilk defa da nisan ayında fonun harcamaları toplam gelirlerini de aşmıştır. Böylece fon enflasyon dikkate alınmadan azalmaya başlamıştır. İşverenin nisan ayında İşsizlik Fonu'ndan kullandığı teşvik ve desteklerin işçi ve işveren primi olarak yatırdığı tutarı geçmesiyle de durumun ciddiyeti net olarak ortaya çıkmaktadır.

Türkiye'de 1999 yılında kurulan İşsizlik Sigortası Fonu; işçi ücretleri üzerinden yüzde 1 işçi primi, yüzde 2 işveren primi ve yüzde 1 de devlet katkısından toplanmaktadır. 2002 yılı mart ayından itibaren de işsizlik maaşı ödemelerine başlanmıştır. İşsizlik Sigortası Fonu, yıllar içinde yapılan düzenli ödemelerle Türkiye'nin en büyük fonu haline gelerek; 2016 yılında 100 milyar lira sınırını aşmıştır. Ancak varlıklardaki bu artış son yıllarda ivme kaybetmiş ve özellikle de 2017 yılından sonra hız kazanmıştır.

İşsizlik Fonu varlıklarının son 4 yıldaki değişimi ise şu şekildedir:

2015'te yüzde 14,35 artarken, Yurtiçi Üretici Fiyat Endeksi'ndeki (Yİ-ÜFE) artış yüzde 5,71 olmuştur. Böylece fon varlıkları 2015'te reel olarak yüzde 7,84 oranında artmıştır.

2016 yılında fon varlıklarındaki reel artış yüzde 0,85'de kalmış olsa da enflasyonu yenmeyi başarmıştır.

2017 yılında ise; fon varlıkları yüzde 13,09 artarken, Yİ-ÜFE'deki artış ise yüzde 15,47 olmuş ve fon varlıkları reel olarak yüzde 2,28 oranında gerilemiştir.

2018 yılında ise bu gerileme daha da artmıştır. Fon varlıklarındaki artış yüzde 9,36'da kalırken, Yİ-ÜFE yüzde 33,64 oranında artmıştır. Başka bir deyişle, İşsizlik Fonu 2018 yılında reel anlamda yüzde 18,17 oranında azalmıştır.

2019'un ilk 4 aylık döneminde ise fon varlıkları yüzde 2,01, Yİ-ÜFE de yüzde 5,18 oranında artmasıyla fon varlıkları reel anlamda yüzde 3,02 oranında azalmıştır. Nisan ayında ise yeni bir tablo ortaya çıkmıştır. İlk defa fon varlıkları nominal olarak da gerileyerek; Mart ayında 130 milyar 597 milyon lira olan İşsizlik Fonu varlıkları, Nisan ayında 130 milyar 208 milyon lira olmuştur. Bu ise, fon varlıklarının bir ayda 467 milyon lira azalması demektir.

12902

Nisan ayında fonun gelirleri azalırken, giderleri ise yüzde 67 oranında artmıştır. Martta 3 milyar 339 milyon lira olan fonun toplam gelirleri, nisan ayında 3 milyar 91 milyon liraya gerilemiştir. Buna karşılık fonun toplam giderleri mart ayında 2 milyar 79 milyon lira iken, nisanda 3 milyar 480 milyon liraya yükselmiştir.

Nisan ayında işverenlerce fona işçi ve işveren primi olarak 1 milyar 306 milyon lira para yatırılırken; aynı ay fondan işverene sadece teşvik ve destek ödemeleri için 1 milyar 345 milyon lira aktarılmıştır. Fondan aktif işgücü programları ve işbaşı eğitim programları için de sırasıyla 746 ve 256 Milyon Lira harcanmıştır. Aktif işgücü ve işbaşı eğitim programları ile işverene bedava işgücü sağlandığı için aslında bu ödemeler işverene yapılmaktadır. Ancak fondan yapılan işsizlik maaşı ödemeleri mart ayında 678 milyon lira iken nisan ayında 1 milyar 57 milyon liraya tırmanmıştır.

Bu bağlamda;

- 1- İşsizlik Sigortası Fonu, yıllar içinde yapılan düzenli ödemelerle Türkiye'nin en büyük fonu haline gelerek; 2016 yılında 100 milyar lira sınırını aşmıştır. Ancak varlıklarındaki artış son yıllarda azalmaktadır. Özellikle 2017 yılından sonra artan İşsizlik Fonu varlıklarındaki düşüşü nasıl açıklıyorsunuz?
- 2- İşsizlik Sigortası Fonu'na nisan ayında işverenlerce işçi ve işveren primi olarak 1 milyar 306 milyon lira para yatırılırken; aynı ay fondan işverene sadece teşvik ve destek ödemeleri için 1 milyar 345 milyon lira aktarılmıştır. İşverene yatırdığından daha fazla destek ve prim verilmesindeki nedenler nelerdir?
- 3- İşsizlik Fonu'ndan aktif işgücü programları ve işbaşı eğitim programları için de sırasıyla 746 ve 256 milyon lira harcanmıştır. Aktif işgücü ve işbaşı eğitim programları ile işverene bedava işgücü sağlanması nedeniyle aslında bu ödemeler de işverene yapılmaktadır. İşverene aktarılan 1 milyar 345 milyon liranın yanında aktif işgücü ve eğitim programları için de harcanan 746 milyon ve 256 milyon lira ile; işverene doğrudan ve dolaylı olarak İşsizlik Sigortası Fonu'ndan ne kadar büyüklükte bir destek sağlanmıştır?
- 4- İşsizlik Sigortası Fonu'ndan yapılan işsizlik maaşı ödemeleri mart ayında 678 milyon lira iken, nisan ayında 1 milyar 57 milyon liraya çıkmıştır. İşverene doğrudan ve dolaylı olarak İşsizlik Sigortası Fonu'ndan yapılan desteklere rağmen işsizlik maaşı ödemelerindeki artışın sebebi nedir? İşverene yapılan desteklemelere rağmen işsizlik maaşı ödemelerindeki artışı nasıl açıklıyorsunuz? Desteklerin amacına ulaştığını hangi somut verilerle ortaya koyuyorsunuz?
- 5- Bu yapılan desteklere rağmen ülkemizdeki işsizlik oranında düşüş sağlanmış mıdır?
- 6- İşsizlik Sigortası Fonu'ndan işverene doğrudan ve dolaylı olarak verilen; 1 milyar 345 milyon liranın yanında aktif işgücü ve eğitim programları için de harcanan 746 milyon ve 256 milyon liradan yararlanan firmalar hangileridir? Bu firmaların yapılan bu destekler karşılığında sağladıkları istihdamın oranları nedir? Ve/veya bu oranların ülke ekonomisine sağladığı doğrudan ve dolaylı katkısı ne olmuştur?